

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית ספר אריסון למנהל עסקים תואר שני M.A. בהתנהגות ופיתוח אר

מחקר איכותני בארגונים: כלים ומיומנויות

מרצים/ות:

ד"ר יעל בן דוד yael.bendavid@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

גב' דניאל בינדר danielle.wischegrod@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	28096	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	231280961	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

"שיטות מחקר איכותניות" הנה עמדה מחקרית להבנת העולם סביבנו. למרות שכותרת זו מאגדת מגוון רחב של שיטות (שאת מיעוטן נכיר ביחד בסמסטר הקרוב), את כולן מאחדת עמדה פרשנית, הבוחנת תופעות בתוך הקשר ומדגישה את היכולת של החוקר לנתח ולפרש את העולם סביבו. מכאן גם הרלוונטיות של מכלול השיטות הללו לעבודת היועץ שבבסיסה יכולת התבוננות, ניתוח ופירוש של הארגון לו הוא מבקש לסייע.

שיטות מחקר איכותניות מיושמות בארגונים מאז תחילת הדרך (ובכלל זאת עבודתיו הראשונות של טיילור אשר התבססו על תצפיות, ועבודותיו של ליון שהתבססו בחלקן על קבוצות מיקוד), ועברו תהליך של לגיטימציה לתוך מדעי הארגון מאז שנות השמונים.

בהיבט הייעוצי, שיטות אלו מהוות הבסיס לפעולה של "אבחון ארגוני" שכן אין אבחון ללא ראיון או תצפית/ קבוצת מיקוד. מעבר לאופן ההתבוננות ואיסוף החומר, השיטות הללו מציעות מנעד רחב להבנה וניתוח של טקסטים - מדוברים וכתובים, ומסייעות לנו בגיבוש ובניסוח של אמירה פרשנית

ייחודית המעוגנת היטב בממצאים אמפיריים. השימוש בכלים אלו מהווה בסיס קריטי לכתיבה יעוצית וכן יכול גם להוות עמדה יעוצית עקרונית.

מטרות הקורס

במהלך הקורס נלמד ונתנסה בכלים ובמיומנויות לניתוח ופרשנות של המציאות הארגונית במתודולוגיה איכותנית. נלמד מגוון שיטות לאיסוף חומרים בארגונים ודרכי ניתוח. נדון באתגר של כתיבת מחקר איכותני ובדילמות האתיות הכרוכות בכך. הקורס נועד לספק תשתית טובה לכתיבה ולעיסוק מחקרי הן עבור מי שכבר התנסו בשימוש בכלים הללו והן עבור מי שזו הפעם הראשונה שעוסקות.ים בכך.

מבנה ציון הקורס

1. נוכחות- אין דרך ללמוד שיטות מחקר איכותניות מבלי להתנסות בהם בפועל ולדון בחוויה ייחודית זו עם "אחרות.ים". ולכן **ישנה חובת נוכחות בכל השיעורים**. בהתאם לתקנון המרכז, אין להיעדר מיותר משני שיעורים לסמסטר (היעדרות "מוצדקת" כלולה בכך). לצערי, סטודנט.ית שיחרגו ממכסה זו לא יוכל לסיים את הקורס בשנה זו, לא יקבלו ציון בקורס והשתתפותם. בקורס תופסק. במקרים מיוחדים יש לפנות עם אישורים מתאימים לרכזת הסטודנטים של התכנית, אשר תעביר את ההחלטה להכרעת דיקאן הסטודנטים.
2. השתתפות פעילה- אנחנו מתכנסים יחד מידי יום שני אחה"צ ומהווים "קהילה לומדת". יש בינינו תלות הדדית. ככל שתשקיעו יותר בשיעורים, בקריאה, בהכנת המטלות, בהתנסות, ובהזדהוד כך תפיקו יותר מהקורס ואוכל לדייק את העבודה בכיתה באופן שמתאם לצרכים ולסקרנות שלכם. אני מצפה מכם להיות נוכחים באופן מלא, בדרככם האישית והמיוחדת ומתוך ההכרה בכך שההזדמנות הזאת ללמידה, בעיתוי הייחודי הזה, לא תחזור.
3. הקלטות - לנוחתכם, שעורי הקורס יוקלטו ויעלו למודל. אין אפשרות להשתתפות וירטואלית בקורס זה.
4. במהלך הסמסטר יתקיים יום אחד של למידה בזום בתאריך 19.12.22. ביום זה יתקיים שיעור זום.
5. מרכיבי הציון:

הציון מורכב מ:

- ביצוע מטלות הקורס (כל מטלה תהווה 20%).
מועד הגשת מטלה 1: 11.12.22 בשעה 8:00 בבוקר. מועד הגשת מטלה 2: 8.1.23 בשעה 20:00 בערב. את המטלות יש להגיש דרך המודל. ראו פירוט בנ"ל.

- עבודה מסכמת (60%). **מועד הגשת מטלה סופית: 23 בפברואר 2023**. ראו פירוט בנ"ל.

שעות קבלת מרצה

יום ב', 18:00-19:00, בתאום מראש.

שעות קבלת מתרגל

בתאום מראש

פרטי עוזר הוראה

נב' דניאל בינדר, danielle.wischegrod@post.idc.ac.il

הערות נוספות

מטלה 1- איסוף נתונים

כדי לקיים את כל העבודות בקורס, יש להתחלק לזוגות קבועים. **לא ניתן לשנות את הזוג במהלך הסמסטר מאחר והעבודות בקורס נבנות זו על גבי זו.**

לצורך המטלה הראשונה יהיה עליכם לבחור מנהלת בעל ניסיון עם סיפור קריירה משמעותי, המכהן לפחות חמש שנים בתפקיד. ניתן לבחור כל אדם הנמצא בפוזיציה ניהולית, רצוי בתחום משאבי האנוש/פיתוח ארגוני. אין לראיין קרוב משפחה מדרגה ראשונה/חברה קרובה או ממונה ישיר בהווה.

שימו לב: יש לבחור אדם לראיון ותצפית לא יאוחר מה-14.11.22. במועד זה יש לדווח לעוזרת ההוראה של הקורס עם מי בחרתם. לערוך את העבודה ומיהו האדם עמו תקיימו תצפית וראיון, את תפקידו והוותק שלו.

את איסוף הנתונים למול המנהלת יש לערוך בשתי צורות:

(1) ראיון נראטיבי: במסגרת זו יש לראיין את המנהלת. אודות סיפור התפתחות הקריירה שלהם.

את הראיון יש לבצע **על פי עקרונות הראיון הנראטיבי כפי שילמדו בכיתה**. משך הראיון: בין שעה לשעה וחצי.

(2) תצפית: ביצוע התצפית יתקיים עם אותו מנהלת. בסביבת עבודתו. הדבר יכול להיות סביב יום או אירוע במקום עבודתו, התלוות לפגישות או ישיבת צוות או כל דבר אפשרי אחר.

את העבודה יש לערוך בזוגות. ניתן לחלק את התצפית ואת הראיון בין בניו הזוג.

צ'ק ליסט למטלה 1:

1. רקע קצר על האדם אותו ראייתם. ועל ההקשר בו התרחש הראיון (באיזה מקום פגשתם אותו? האם היו אירועים או התרחשויות קודם לראיון שעשויים היו להשפיע עליו?) - עד עמוד.

2. נוסח שאלות הראיון - עד עמוד

3. דף דגשים לתצפית: אילו נקודות תרצו לבחון בתצפית/נקודות לבחינה ומיקוד שהתעוררו בראיון - עד עמוד

4. אישור הסכמה מדעת של המרואיינת/ת לאיסוף נתונים

5. תמלול מלא בכתב של הראיון. אין הגבלת מקום על חלק זה. אין צורך להגיש את ההקלטה המקורית אולם יש לשמור אותה אצלכם כגיבוי לתיעוד. שימו לב לפורמט תמלול ראיון המופיע בסילבוס - השתמשו בו כמפלט לתמלול הראיון. שימו לב להשמית פרטים אישיים מזהים על מנת לשמור על אנונימיות של המרואיינת.

6. סיכום של התצפית/shadow (יומן חוקרת). אין הגבלת מקום על חלק זה. שימו לב לפורמט כתיבת תצפית המופיע בסילבוס - היעזרו בפורמט זה על מנת לערוך את התצפית בעת הצפייה ולאחריה.

7. רפלקציה- עליכם לכתוב סיכום רפלקטיבי על תהליך איסוף הנתונים. הקפידו להתייחס לתחושות, רגשות שהתעוררו במהלך הראיון. דגש חשוב יהיה להתייחס לתובנות אישיות ומקצועיות מתוך התהליך עד לנקודה זו- החל מתיאום הראיון, ועד לרגעים שלאחר הראיון.

שימו לב, כי נדרשת מכסן כתיבה רהוטה המתאימה לכתיבת עבודה אקדמית, שימו לב לפיסוק. ניתן לכתוב את הרפלקציה ביחד או בזוג. - בין 1-2 עמודים. במידה והנכם כותבות רפלקציה נפרדת אנא ציינו של מי הרפלקציה.

יש לכתוב את המטלה ברווח כפול, שוליים 2.5 ס"מ, גופן דיוויד גודל 12. יש לקרוא לקובץ בשמותיכם. +מס ת.ז. שלכם ולהגיש בפורמט וורד בלבד. לדוגמא:
meiravbar_036079876_talmichaeli_044587678.doc

אנא כתבו את המטלה מתוך ההבנה שחלקים מן הטקסט ישמשו לצורך הדגמה בשיעורים בהם נעסוק בניתוח טקסטים. עם זאת, לא ייעשה שימוש לצורך הדגמה בחלק הרפלקטיבי.

הגשת מטלה 1 עד 11.12.22 בשעה 20:00 בערב למודל.

מטלה 2 - ניתוח נתונים

במטלה זו עליכם לנתח את הטקסט של הראיון בלבד. יש לבחור עמוד אחד מתוך הראיון ולנתח אותו על פי המהלך שלמדנו בכיתה: (1) ניתוח צמוד טקסט (תוכן וצורה); (2) ניסוח קטגוריות ראשוניות רלוונטיות (3) ניסוח משמעות לכל קטגוריה.

צ'ק ליסט מטלה 2:

1. סיכום של הניתוחים שעשיתם בטבלה על פי הרובריקות: טקסט גלמי, תוכן, צורה, קטגוריות ראשוניות, משמעויות.

2. רפלקציה על תהליך ניתוח הנתונים: הקפידו להתייחס לתחושות, רגשות שהתעוררו

במהלך ניתוח הנתונים. דגש חשוב יהיה להתייחס לתובנות אישיות ומקצועיות מתוך התהליך. ניתן לכתוב ביחד או לחוד - אנא ציינו מי כתב.ה את הרפלקציה במידה ונכתבה לחוד. עד שני עמודים.

יש לכתוב ברווח כפול, שוליים 2.5 ס"מ, גופן דיוויד גודל 12. יש לקרוא לקובץ בשמותיכם.ן+מס.ת.ז. שלכם. לדוגמא: meiravbar_036079876_talmichaeli_044587678.doc.

אנא כתבו את המטלה מתוך ההבנה שאעשה שימוש במספר משפטים מתוך כל עבודה לצורך הדגמה של עקרונות כתיבה בשיעורים האחרונים. עם זאת, לא אעשה שימוש לצורך הדגמה בחלק הרפלקטיבי.

הגשת מטלה 2: עד ה-8.1.23 בשעה 20:00 בערב למודל.

עבודה מסכמת:

בעבודה המסכמת תתבקשו לערוך ניתוח כולל לראיון ולתצפית שערכתם.ן. הנחיות מפורטות יפורסמו באתר הקורס לקראת סוף הסמסטר. **הגשה: עד ה-23 בפברואר 2023.**

רשימת קריאה

תאריך	נושא השיעור	קריאה חובה	קריאת רשות
שבוע 1	מהי העמדה שממנה אתם מייעצים וחוקרים ארגונים? מה הבסיס הפילוסופי שמצדיק ונותן לגיטימציה לכך?	שקדי, אשר (2003). מילים המנסות לגעת, מחקר איכותני תיאוריה ויישום. פרק ראשון: הנחות המחקר האיכותני- קונסטרוקטיביסטי, עמ' 23-36. הוצאות רמות, אוניברסיטת תל אביב.	Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), Handbook of qualitative research (pp. 105-117). Thousand Oaks, CA: Sage.
שבוע 2	מערך מחקר איכותני, שאלות	Frankel, R. M. & Devers K. J (2000). Study Design in Qualitative Research—1: Developing Questions and	

	<p>Assessing Resource Needs. Education for Health, 13 (2): 251–261.</p>	<p>מחקר וגישות למחקר איכותני</p>
<p>Chase, S.E. (1995). Taking Narrative Seriously. in Narrative Study of Lives, Vol. 3. Sage: Newbury Park,</p>	<p>Rosenthal, G. (2003). The healing effects of storytelling: On the conditions of curative storytelling in the context of research and counseling. Qualitative Inquiry, 9(6), 915–933.</p>	
<p>Towards a more seeing research – visual methodology/ Jon Prosser. In: Denzin, N.K. and Lincoln, Y. (2008). Handbook of qualitative research (3rd edition). Thousand Oaks, CA: Sage. Pp: 479– 497.</p>	<p>Josselson, R. Interviewing for qualitative inquiry: A relational approach, Guilford publications, chapter one.</p>	<p>שבוע 3,4 איסוף נתונים: ראיונות</p>
	<p>Malgorzata C., Katarzyna W. B., and Magnus ^L_{SEP} O. (2018). Observation methods. In: Qualitative Methodologies in Organizational Studies. Volume 2: Methods and Possibilities.</p>	
	<p>Rebecca Gill, Joshua Barbour, Marleah Dean, (2014) "Shadowing in/as work: ten recommendations for shadowing fieldwork practice" Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal, Vol. 9 Issue: 1, pp.69-89, https://doi.org/10.1108/QROM-09-2012-1100</p>	<p>איסוף נתונים: שבוע 5 תצפיות ושדוינג</p>

	<p>Wilkinson, S. (1998). Focus group methodology: A review. <i>International Journal of Social Research Methodology</i>, 1(3), 181-203.</p>	<p>איסוף נתונים: קבוצות מיקוד</p> <p>שבוע 6</p>
<p>לשמעוני, ש' 2016. תיאוריה מעוגנת בשדה. מתוך: מסורות וזרמים במחקר האיכותני, צבר-בן יהושע (עורכת), מכון מופת, ת"א, 141-178.</p>		
<p>Zilber, T.B., Tuval-Maschiach, R., and Leiblich, A. 2008. The embedded narrative: navigating through multiple contexts. <i>Qualitative Inquiry</i>, 14 (6), 1047-1069.</p>	<p>Charmaz, K. (1996). The search for meanings: grounded theory. <i>Rethinking methods in psychology</i>, 27-49.</p>	<p>שבוע 7</p> <p>ניתוח נתונים: תוכן</p>
<p>Charmaz, K., & Belgrave, L. L. (2007). <i>Grounded theory</i>. John Wiley & Sons, Ltd.</p>		
	<p>ליבליך, ע., תובל-משיח, ר., & זילבר, ת. (2010). בין השלם לחלקיו, ובין תוכן לצורה. מתוך: ניתוח נתונים במחקר איכותני. שער ראשון, באר-שבע: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, תש"ע, 2010, עמ' 21-42</p>	<p>שבוע 8</p> <p>ניתוח נתונים: צורה</p>
<p>Josselson, R. (2006). Narrative research and the challenge of accumulating knowledge. <i>Narrative Inquiry</i>, 16(1): 3-10.</p>	<p>ג'וסלסון, ר. (2010). מחקר נרטיבי ואתגר צבירת הידע. בתוך: תובל-משיח, ר. וספקטור-מרזל, ג. (עורכות). מחקר נרטיבי: תאוריה, יצירה ופרשנות (433-445), מכון מופ"ת והוצאת מאגנס.</p>	<p>שבוע 9</p> <p>אינטגרציה בין תוכן לצורה ויצירה של קטיגוריות ראשוניות</p>
	<p>ליבליך, ע., זילבר, ת' ותובל-משיח, ר'</p>	

	1995. מחפשים ומוצאים: הכללה והבחנה בסיפורי חיים, פסיכולוגיה ה' (1), 84-95.		
	תובל-משיח, ר. 2009. בין טקסט, סב-טקסט וקונטקסט: מבט נרטיבי על דיאלוג, אנליזה ארגונית, 14, 7-16	שבע 10	ניתוח הקשר
	שלסקי, ש. ואלפרט, ב. (2007). דרכים בכתיבת מחקר איכותני, מפירוק המציאות להבנייתה לטקסט, פרק 4, סגנון, עמ' 153-178. מכון מופ"ת, תל אביב.		כתיבה במחקר איכותני:
Henning Bang, (2012) "What prevents senior executives from commenting upon miscommunication in top management team meetings?", Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal, Vol. 7 Issue: 2, pp.189-208, https://doi.org/10.1108/17465641211253093	Ben-David, Y., Ickeson, T., & Kaye-Tzadok, A. (2021). Lost in the matrix: Dialectical tensions in facilitating virtual video groups during COVID-19 pandemic. <i>Internet Interventions</i> , 26, 100445.	שבע 11	מ"סיפור אמפירי" לאמירה אנליטית
	צבר-בן יהושע, נ' ודושניק, ל' (2006). של מי הסיפורים האלה? התמודדות אתית במחקר האיכותני, שבילי מחקר, 13, 36-42.		
Chase, S.E. (2006). Personal vulnerability and interpretive authority in narrative research. In R. Josselson (Ed.) <i>Ethics and process in the narrative study of lives</i> (pp. 45-59). Thousand Oaks, CA: Sage.	Josselson, R. (2007). The ethical attitude in narrative research: Principles and practicalities. In: D. J. Clandinin (Ed.), <i>Handbook on narrative inquiry: mapping a methodology</i> (537-566). Thousand Oaks, Cal.: Sage.	שבע 12	דילמות אתיות במחקר איכותני
Josselson, R. (2004). <i>The hermeneutics of faith and the</i>			

hermeneutics of suspicion.
Narrative Inquiry, 14(1), 1–28.

סיכום	שבוע
והכנה	13
לעבודה	
המסכמת	